

דפיו זהב

על מה שבנוזר עכשיו.

הרבנית ימימה מזרחי

בעריכת יקרת פרידמן

במתנה

גיליון מס' 205

פרשת ויחי ✦ י"א בטבת ה'תשע"ט (12/2018)

תגדלי, תביני

בליבך עלי. אני יודע שאתה כועס שאני מבקש שתביא אותי לקבורה במערת המכפלה בעוד שאת אמך, רחל, קברתי בדרך.⁵

תחשבי על זה. שנים יעקב מביט ביוסף, שלא רוצה להביט בעיניו, והוא יודע שיש בליבו עליו; "אבל למה, למה אבא. למה אמא שלי באמצע שומקום. למה לא טרחת להביא אותה עד למערת המכפלה". שנים הנושא הזה שותק ביניהם ורק עכשיו יעקב מסביר לו משהו שהוא לא היה יכול להסביר לו לפני כן - ולמה? כי הורים אסור לשפוט.

אני תמיד אומרת לתלמידות שלי: אבא ואמא הם מוסד לא-שפוט. ואתם - חורצים את דינם ומפילים אותם מיד ובכזו קלות, בחדרים אפלים של פסיכולוגים: "זו אמא. זה אבא".

חכו קצת! תפללו, אל תפלילו. איך אומר יעקב ליוסף בפרשה - "ראה פניך לא פללתי".⁶ לפלל זה לחכות בשקט ולקוות לישועת ה' ולהבנה של האירועים שאת עוברת.

"רגע, רגע, בני", יעקב אומר ועכשיו הוא מסביר לו, לפני מותו: "קברתי את אמא שלך בדרך. על פי הדיבור קברתיה בדרך, שתהא לעזרה לבניה בדרך".

והרבי מליובאוויטש מאיר: "נכון שאתה חושב שהיא מסכנה שהיא נקברה בדרך? זה הדבר שהיא הכי רצתה בו בעולם. אמא רחל רצתה לצאת מאזור הנוחות שלה ולהיקבר בדרך, כדי שכל ילד שלה, שפתאום ייתקע בדרך, ימצא אותה שם. אתה מבין שזה משמח אותה?"

"אבל למה לא אמרת לי את זה עד היום, אבא?"

"כי רק עכשיו שאתה עצמך אבא, יוסף, אתה יכול להבין שאפשר להקריב עבור בנים".

⁵ רש"י לבראשית מ"ח, ז: "ולא הולכתיה אפילו לבית לחם להכניסה לארץ וידעתי שיש בלבך עלי, אבל דע לך שעל פי הדבור קברתיה שם שתהא לעזרה לבניה כשיגלה אותם נבזרואדן והיו עוברים דרך שם יצאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים שנאמר (ירמיהו ל"א, יד-טז) קול פְּרָמָה נְשָׁמָע והקב"ה משיבה יְשׁוּבָה לְפַעֲלָתָהּ נְאֻם ה' וגו' וְשָׁבוּ בָנִים לְגְבוּלָם. בראשית מ"ח, יא.⁶

"ויחי". הפרשה של הסוף, סוף החומש. יעקב, האחרון שבאבות שלנו, מוריש לנו מילה אחת ענקית שהיא התמצית של ספר בראשית, של חיי האבות והאימהות, של החיים שלנו: סבלנות.

בפרשה כולה הכותרת היא: סבלנות, אנשים, סבלנות. אנחנו נגיע לדור, אומר יעקב אבינו, שנהיה כמו "פרשה סתומה". ויחי היא פרשה סתומה. אין רווח בינה לבין הפרשה הקודמת ולמה - מפני שזה מה שיקרה אתכם באחרית הימים. אתם לא תתנו רווח בין פרשה לפרשה. אתם תגיבו מיד לכל מיני אירועים ואחר כך, כשתשמעו משהו קצת מביך על אותו אירוע ששפכתם עליו את כל הרגשות שלכם - אופס... מה תגידו עכשיו?

אנחנו לא יודעים לשתוק וזה בעוכרינו. מרוב ברברת משהו נסתם.

בואו נראה כמה שתק יעקב אבינו. בבואו לברך את בניו טרם מותו, הוא אומר לראובן: "ראובן, בכרי אתה... פחו כמים.¹ לפני 62 שנה החלפת את המיטה של בלהה...² אבל זה היה מזמן, יעקב. למה חכית עם זה עד עכשיו? ורש"י מסביר שיעקב חיכה עם תוכחתו, כדי שראובן לא ייפגע מהתוכחה של אבא ויידבק בדוד עשיו. הוא חיכה כל השנים האלה כדי לא לבייש אותו.³ וזו עוד דוגמא קטנה לסבלנות.

ה-דוגמא תגיע כשיעקב על ערש דווי מבקש מיוסף: "בני, אל נא תקברני במצרים.⁴ בבקשה קח אותי למערת המכפלה". ואז הוא מביט בפניו העצובים של יוסף ואומר לו: "ידעתי, בני. ידעתי שיש

¹ בראשית מ"ט, ג-ד.

² רש"י בראשית ל"ה, כב: "ולמה בלבד וחילל יצועיו? שכשמתה רחל נטל יעקב מטתו שהיתה נתונה תדיר באהל רחל ולא בשאר אהלים, ונתנה באהל בלהה. בא ראובן ותבע עלבון אמו. אמר: 'אם אחות אמי היתה צרה לאמי, שפחת אחות אמי תהא צרה לאמי', לכן בלבד."

³ רש"י לדברים א', ג: "מלמד שלא הוכיחן אלא סמוך למיתה. ממי למד? מיעקב, שלא הוכיח את בניו אלא סמוך למיתה - אמר: 'ראובן בני, אני אומר לך מפני מה לא הוכחתך כל השנים הללו, כדי שלא תניחני ותלך ותדבק בעשו אחי...'"

⁴ בראשית מ"ז, כט.

בלשוננו המופלאה של הרבי - זה שגם הבנים שנולדו במצרים, מנשה ואפרים, נכנסו בחשבון שאר השבטים, הוא מפני זכותה של רחל, כיוון שהיא היתה מוכנה להיקבר בדרך. לכן זכתה שבני-בניה, שנולדו בארץ מצרים, ערוות הארץ, יהיו גם הם חלק מהשבטים.

ואדרבה, כיוון שזהו גאולת בניה, הרי זו טובתה ואושרה של רחל!⁷

בכל פעם שאת יוצאת מאזור הנוחות הנשי שלך - קמה בלילה, דואגת, סופגת איזו מילה שהילדה אמרה לך כשהיתה מאד בלחץ, יוצאת לעוד פגישת שידוך, דעי לך שבזה את נוסכת כוח עתידי בצאצאייך. יום אחד הנכדים שלך / הנינים שלך / מנשה ואפרים שלך, שיהיו בערוות הארץ, במקום נורא, בניסיון נורא, בדרך, בשומקום, ימצאו את עצמך בזכות זה שאת יצאת מאזור הנוחות שלך. בכייה של רחל הוא "בְּכִי תְּמֹרָיִם". המאמץ והדמעות שלך מציבים תמרור שמנחה את הילדים חזרה הביתה. בעוד שנים את תראי - יֵשׁ שָׂכָר לַפְעֻלָּתָךְ.⁸ ילדים שלא מצאו את עצמם, פתאום יגיע ויעלו חזרה על המסלול, אפילו שבאמת לפי תנאי הגדילה שלהם הם במצב גרוע. ראי איך מנשה ואפרים הפכו להיות לחלק מהשבטים - רק בזכות רחל.

חכו קצת, ילדים. חכו עם מהירות התגובה.

אנחנו כל כך מהר רוצות גאולה. רוצות תוצאות, רוצות אינסטנט, רוצות מהירות. אבל זה "פחז כמים". שימו לב לשבטים הפחות מבורכים - הם פחז, הם כעס, כְּלִי חָמָס מְכַרְתִּיהֶם.⁹

אז זו מורשת האבות והאימהות: סבלנות. זה לפעמים כרוך בסבל אבל יֵשׁ שָׂכָר, יֵשׁ תְּפִלָּה; ואל תפיללו; תתפללו. תוחילו לישועת ה' כי הוא כל כך בעדנו. ה' כל כך פה, ה' כל כך אוהב, רק רוצה לפתח בנו כוחות של גבורה, כוחות של סבלנות.

חזק חזק ונתחזק!

בצוות העריכה: הדסה סאסי

דפי הזהב נגמרו מהר מדי? השיעור המלא יעזור.

למעשה, זהו רק חלק קצר מתוך הלימוד השבועי המלא של הרבנית ימימה מזרחי. בכל שבוע הרבנית כותבת לך שיעור שלם, שנותן לך מבט חדש על חייך ועל האתגרים הנשיים כיום.

בשיעור המלא תמצאי את כל החידושים, כל החיוכים וכל העצות של הרבנית ימימה, מתוך פרשת השבוע.

כל הפרטים על השיעור נמצאים כאן:

http://www.parasha.org/rav_weekly_lesson

חוצמזה... באתר שלנו מחכים לך תכנים משובחים

(במתנה!) - כאן: www.parasha.org

⁷ הרב מנחם מנדל שניאורסון מליובאוויטש, "ליקוטי שיחות" לפרשת ויחי.

⁸ ירמיהו ל"א טז.

⁹ בראשית מ"ט, ה: "שְׁמַעוּן וְלוֹי אֲחֵים כְּלֵי חָמָס מְכַרְתִּיהֶם."